

Oglašati, pričuvati i da, i učinjavati se na temelju običnog članka ili po dogovoru.

Novi za predbrojnicu, oglase itd. tajku se naputnicom ili polozicem pošt. Štadionice u Beču na administrativnu listu u Puli.

Kod naručivača valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnici.

Tko list na vreme ne primi, neka to javi odpravniku u otvorenem pismu, za koji će se plaća poština, ako se izvana napravi "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 347-349.

Telefon tiskare br. 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12)

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

U slobodnom rostu male stvari, a ne lošo sve pokvariti. Naredna poslovica

Izdati svakog četvrtka •
pozdne.

Netiskani dopisi se ne vrataju
• epodpisani ne tiskaju, a
nefrankirani ne primaju.

Predplata sa postarinom stoji
10 K. u obič. } na godinu
ili K. "5", odn. K. 250 na
pol. godine.

Ivan carine vite postarina.
Plata i utuđenje se u Puli.

Pojedini broj stoji iskazan
za k. kol. u Puli, toli
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari J. Krmotić i dr.
(Via Sisam), kamo neka se
naslovjuju sva pisma i pred-plate.

Istarski sabor.

U Kopru, 14. oktobra 1904.

VII. sjednica.

Kad se je radio o tome, da se odili pučku školu u Ūnijah u odjelu hrvatski i talijanski tada se tomu nije protivio zem. odbor. Znamo pak da tamo djeca u prvom razredu tal. odjela, ne nauče ni 10 rječi u čitavoj godini jer ta djeca ne znaju ni rječi talijanski. Učitelj mora govoriti s njima samo talijanski jer je talijanska škola, a uz to su roditelji tako naučeni, da djecu, koja inače ne govore drugče nego hrvatski, neće ni upisati na hrvatski predmet. Premda imaju 3 ure na dan obuke a tal. školi a u hrvatski samo 2, ipak je veći napredak u hrvatskoj školi.

Idem, da dalje nabrajam. Zem. se je odbor protivio ustanovljenju nove škole u Beleji sa smješnog razloga, da Belej nije od Štivanja, gdje je pučka škola, udaljen u zračnoj crti 4 km., koje traži žakin. Tako je sudiilo povjerenstvo u kojem je bio također prisutna prisjednik zem. odbora i član kot. školskoga vijeća zast. Chersich, koji je sam priznao, da potem od Beleje do Štivanja ima preko 4 km., ali u zračnoj crti da nema. I, radi toga smješnog razloga će Belejanji morati čekati na školu, dok im zem. odbor napravi kakav električni voz po zraku, da mogu nijime polaziti u školu u Štivanju.

Nadalje se zem. odbor protivio ustanovljenju hrvat. škole u Novakih motovunskih; protivio se ustanovljenju hrvat. pučke škole u Sušojevici a protiv se i proširenju hrvat. školskog odjela u Lovranu. Odlučio je nadalje, da će se uteći ministarstvu bogostavlja i nastave proti odluci pokrajinskog vijeća glede ustrojenja hrvatske škole u Sušojevici. (Zast. Kom. pare: i tako dalje.)

Zast. Andrićić. Ne, juču redom nabrojili sve slučajevе, neka se što bolje vidi postupak zem. odbora prama. Hrvatom i Slovenscom.

Zem. odbor nije privolio, da se učlanovi u Plaviji jedna izložena škola, ovisna od one u Škofiji; nije privolio, da se u Hosti-Pehlinu izložila jedna izložena škola, ovisna od one u Sv. Mateju, nije privolio da bude povisena na tri razreda hrvat. pučke mužka škola u Buzetu; utekao se proti tomu, da bude povisena na tri razreda hrvat. škola u Žminju.

Izjavio se nadalje proti tomu, da bude ustanovljen hrvatski razred kod talijanske škole na Voloskom; protivio se i utekao se proti tomu, da bude u Lovrani odio hrvatski savsim neodvisan od talijanske škole, a uložio je utok proti proširenju pučke hrvatske škole u Opatiji i proti ustanovljenju druge učit. šile u Draguću. To je glede ustrojenja i proširenja hrv. pučkih škola.

Pogledajmo kako je s druge strane postupao taj zem. odbor prema talijanskim školama. Iznimno dozvolio je treću učiteljsku silu na hrvatskoj školi u Pazinu, ali radi toga da može isto učiniti na mnogih talij. školama. Nam daje jednu pogodnost, da može lakše svojima dati deset.

Dozvolio je, da se da iznimnim, pri tem četvrtu učiteljsku silu talij. pučke skoli u Miljah; dozvolio je — dasko iznimno — talij. mužke pučke škole u Poreču, 4 razreda i opet iznimno dozvolio petu učiteljsku silu na talij. mužkoj pučkoj školi u Miljah; privolio je, da bude privremena solinarska škola u Piranu proglašena štalcnom. Dozvolio je nadalje, da se — iznimno, dasko — dodijeli jedna podučiteljica kod pučke ženske škole u Rovinju. Zem. je odbor — i opet iznimno — dozvolio, da talij. školi u Molovunu bude i opet dodijeljena jedna četvrt učiteljska sila; dozvolio je, napokon, — iznimno — kolikor kod pučke škole ženske, tolikor mužke u Kopru šestu učiteljsku silu. (Frendentizam stepoz vladal.)

Hocu sada, da prema onim podatcima, koje nam daje sam zem. odbor, očitam odnosaže u mojem izbornom katu pogledom na školsku.

U Vrhu imamo školu bez učitelja. Dok je zem. odbor pravio toliko utoka proti proširenju, naših škola, herezinska talij. škola, dobila je dva razreda preko noći, a da za to niti nije znao kot. školsko vijeće. (Jer su u dogovoru.)

U Krku ustrojili su talijansku žensku školu i dodjelili njoj dve učiteljice, a da za to nije bilo ni saslušano kot. školsko vijeće (?). Dubašnica je prije nekoliko godina pitala treću učiteljsku silu, ali se zem. odbor protivio, jer da manjka jedan učenik a da se dodje do onoga broja, kojeg zakon zahtjeva za tri učitelja. U Velom Selu međutim tri su učitelji, mjeseta, a u Malom Selu 7 učitelja i 6 učiteljica. Jamčim, da za ona mjeseta neimo potrebni broj učenika za toliko učiteljsku silu, dočim se nama samo radi jednog manjkućeg učenika krati treća učiteljska sila u Dubašnici. (Sior Scarpa se l. ehi Ur.)

Za školu u Osoru tražilo se u natjecaju, da natjecatelj, mora znati hrv. jezik, a isto tako i za Cres. Međutim zemaljski odbor imenuje za one škole osobe, koje ne samo da ne znaju hrvatski, nego je bio slučaj, da je imenovan za Osoru učitelj, koji je tek u Osoru čuo prvi put govoriti hrvatski. To je bio bijsi, učitelj Zorzenon. Dok tako radi s talij. učiteljima, ima posve drugu mjeru za hrvatske učitelje, za koje traži, da moraju znati i talijanski, a imenuje ih sami pod uvjetom, da u godinu dana polože ispit iz talijan. jezika. Tako se dogodilo učitelju Uravicu u Štivanu i Radišlavu u Iljušku. Ali bez sumnje najgori odnosi jesu na školi u Cresu. Tamo je učitelj neki Korenić, koji je prije služio u Puli, ali je tamo bio izgubio mjesto i bio osudjen radi poliklika: Evviva l'Italia! Nakon toga bio je ipak po nagovoru školskog nadzora Vatovac dodeljen za učitelja u Cres.

Njegovo je ponašanje savsim bezvjersko, te ga i sama djeca u školi moraju opominjati: g. učitelju još nismo očili! On radi u protuverjenskom smislu i u školi i izvan škole, a i u samoj crkvi. Bio je, ved tužen radi toga ordinariju koji ga je prijavio oblasti, ali sve se svršilo tek opomenami. To je čovjek, koji se u službenom spisu javno i bavio iz-

razio, da je sa "dopisnik, Piccola" i "Popolo, Istriano". (Zast. Spineti: Ta to su zasluge kod c. k. vlade. Kad bi se slična stva i čulo samo za našeg konjeg hrvat. učitelja, nebi bili dosta ni svih žandari, da ga nadziru.)

Neki se učitelj Solaro našodi takodje kod pučke škole u Cresu. Nema tomu 10—15 dana, da je u školi zabranjivao učenicima, da ne smiju izvan škole govoriti hrvatski; nasao je u školi 3—4 djaka, koji, imaju izvan škole paziti na svoje drugove i prijaviti ih njemu otki bi hrvatski govorili, da ih on kazni. Tako se crkvska djeca uči spijunetu, mjesto da se odgajaju u školi. Osam je mjeseca, da je neponujeno mjesto nadzornika na otociima, a kroz to vremje sva pitanja čekaju i ništa se u školskom pogledu ne radi. Protuosljiva, u koja radi toga padaju školske oblasti, a navlastilo zem. odbor, toliko su nepravde potinjene proti domovinskoj ljubavi. Istra i proti većini istarskog pučanstva. Jer ne može se reći, da ljubi Istru onaj, koji takva stva čini na zator njezinu pučanstva, makar da je to pučanstvo hrvatske ili slovenske narodnosti. Sta je još grozne, jest to, da mora narod trpit u nepravdu još sa porugom. Uložite utok, veli, nam s pōsmjehom na ustnah, kako da nebi znali, da nećemo dobiti; da nam budu utoci rješeni.

Ali većina saboraca, da bude u vlasti i da se u njoj uzdrži, pripravna je na sve nepravde, samo da tu svoju svrhu laže postigne, a posto je zem. odbor odraz saborске većine, to se on protivi i zubima i noktima svakoj hrvat. školi. I ovi ljudi, kako se sami zovu, bašlinici 2000 ljetne kulture, nečaju se pribegnuti prosjektu i naobrazu hrvat. i slovenskog mučenja u Istri.

Odobrili takovim ljudima obraćun školske zaklade, bilo bi isto, što potinjiti na sebi i na narodu uboštvo, a toga mi učiniti nećemo.

Za to ćemo glasovati proti predlogu školskoga odbora.

Iza toga prihvati većina oba proračuna i odnosno predloge.

Razdoblje učiteljstva u Kopru.

Školski odbor predloži na razpravu slijedeću rezoluciju:

"Poživa se c. k. vlada, da prihvaci zem. sabora Istra, u pravo doba, za razpravu projecuna zem. školske zaklade u kojem li roku kani provesti već osigurano razdoblje učiteljstva u Kopru."

Izvješćuju zast. Varetton. O predmetu govoriti slovenski pak talijanski, zastupnik Kompare:

Visoki sabore! Kuća, u kojoj se nalazi učiteljstvo u Kopru, kao da je ukrađena. Bio je to nekada samostan, koji je bezplatno podučavao djecu onog mjeseca. Kasnije su bili izterani stanovnici samostana i kuća je bila prazna nekoliko godina, a onda su ju uzeли za porabu učiteljstva, a da mislu da onim, koji su ju sagradili, kakvu nagradu.

Ideja ustrojiti za cijelo Primorje učiteljstvo bila je počela od c. k. oblasti, jer su rekli, da nam neće dati ni novčica za naše škole, dok vlada ne razdieli učiteljstvo.

jine govorili, da je to zlosretna ideja. I mi smo već iz početka govorili, da je ta ideja, nesretna, a sadašnji dogodaji na učiteljstvu dokazuju, da smo imali pravo.

Izjavljujem, da ćemo i mi glasovati za onu rezoluciju cijelu, kako stoji, jer su eto nadolici časovi, da bi to pitanje moglo biti i za c. k. vladu dozvoljeno, da i ona odredi sve, što je potrebno, da budu kandidati sve dobili što je potrebno za njihovu naobrazbu.

Uzroci, radi kojih ćemo glasovati za onu rezoluciju; su u prvom redu taktični. Nije bi bilo već u početku mnogo taktički ustrajati ovđe učiteljstvo za čitavo Primorje jer ovo nije poznat kraj, a ozto malo mjesto, pa smo vidjeli za to pojavu na tom učiteljstvu, da su se djaci radi narodostnih pitanja okomešali i prekorakili mjeru postavljene po disciplinarnom redu. Posljedice pak bile su istrage, koje su iznile, da postoji za Hrvate i Slovence druga mjeru pri postupku, nego li za Talijana.

Drugi će razlog našeg glasovanja biti taj, što neima valjone osnove, već je naučna osnova veoma manjkava. Neki su predmeti skupni i uče se u njemačkom jeziku. To je tako kandidatom na veliku štetu. Ne kažem, da nebi imali učiti njemački jezik, ali neka bude to posebni predmet, jer je kulturni, i jer ima na njemu pisanih djela upravo izvrstnih u pedagogici, djela kakovih neima nijedan narod. Ali neka se uči taj jezik, kao poseban predmet, a neka se predmeti, koji se kasnije rabe u narodnom jeziku, ne uče u njemačkom jeziku.

Nadalje ćemo učiteljstvo premašiti pomoćnih predmeta. To su krajnjace. Već sam kod obraćuna školske zaklade rekao, da ima premaši pomoći, da bi se te knjižnice mogle popuniti, kako bi bilo potrebno. Samo mjesto Kopar ne može podati nikakvog muzeja, a učiteljstvo samo je siromašno i na fizičkom i na pridostolnom kabinetu, jer takvi, kavki su sada ti kabinet, jedva bi odgovarali koj joj pučkoj školi, nipošto učiteljstvu.

Na toj školi uči se gospodarstvo, a to treba učiti i praktično, ali ipak neima pakusnog vrta. Propisana je i glazba, a to uladici nikada ne čuju strogo umjetnih djela, već se moraju zadovoljiti sa vječnim gusljanjem, koje se čuje via Eugenia. — Prostorije same jesu premale. Ljetos ima upisanih ukupno 211 dječaka; i zato se moraju rabiti i prostorije, koje sa zdravstvenog stanovišta jesu posve neporabile.

Djaci nemaju nikakve važnije konverzacije, već se moraju amalgamirati u malom mjesnom životu. A nema u to u Kopri ni pučke slovenske škole, kamo bi mogli ići slovenski djaci prakticirati.

Konačno glasovati ćemo za predloženu rezoluciju i za to, da gospoda od većine ne budu imali više povoda, da nam krate — što je za XX. vek veliki barbarizam — ustrojiti naših pučkih škola, jer su rekli, da nam neće dati ni novčica za naše škole, dok vlada ne razdieli učiteljstvo.

govorio. — Čim se je povratio govorio je uspjeha od svih dosadašnjih. Tvrđava Istočni Šikvan bila bi zauzeta, da nisu Rusi dobili pojačanja i Japanci potjerali niz brdo. Japanci da su se borili sa motiljkama. Zauzeće ove tvrđe doneslo bi bilo Japancima ključ ciele linije istočnih utvrda, — ali kao uviek nadi im se izjavovi. (Ovakove pobjede Japanca trube u svjet židovsko-japansko-talijanske novine).

Još nešto.

Biti će još svakomu živo u pameli one naše opravdene tužbe na Ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, rad neuvenog postupka nekog ovdešnjeg post-činovnika, sa našim ljudima. — Doznaјemo, da je Ravn. uvažilo naše pritužbe te povelio strogu izbragu proti tim svojevoljnim i tivđoglavim fičirnicim pak već jednog maknulo iz Lošinja; dočim drugoga kako kaže ista sudbina čeka. Radujemo se nad ovim pravednim korakom gosp. ravnatelja, dok preporučujemo našim ljudima, da na posli kosta i drugim uredima govore samo svojim jezikom i traže uvič hrv. tiskanice. To isto neka traže i provaraoniceama duhanu (apalli). Neka se ne misli, da oni mogu držati događice, poštanske doznačnice i popratnice (vaglie i assegni) itd. samo u jeziku talijansko-njemačkomu, već neka se znače, da oni moraju po zakonu držati hrvatske, tal. i njem. tiskanice. Pitajte dakle svi tiskanice na kojima je i hrvatski jezik zaštupan, pak ne budu li ih imali, pritužiti ćemo se, pak da vidite, kako ćemo i tu rano izljeuti. — Fraze ne spašavaju narod, već samo djela! — Naši samozvani Talijani izumre novu vrst po greba. Oni već ne će svećenika blizu, jer da će nje sami vienci povesti u raj. Tako su otisla i u pečku dvojica sv. Martini bez svećenika i kriza. — Osim toga hvale se da pišu dan i noć, te da ne će mirovati tako dugo, dok ne maknu našeg župnika iz Lošinja. O poveritam buril!

Rusko-japanski rat.

U ovo osam dana nema nikakvih važnijih promjena na ratisti. Port Arthur je još čitav, i Japancima zadaje statinu muka, ali zauzeti ga neće. Oko Mukdena vojske stope spremne, te dodje do malih okršaja medju predstržama, kod kojih Japanci bivaju uvič suzbijeni. Baltička flota će skorij dana preći Suezki kanal. Evo zadnjih brzozavnih vesti:

Petrograd 15. Dnevna zapovied na mandžursku vojsku navadja broj ranjenih dovedenih u Mukden od 8. septembra do 24. oktobra i to: 828 oficira i 28.479 momaka. Broj bolestnika 128 oficira i 3827 vojnika.

London 15. Reuterici javljaju iz Tokia jučer: Mikado je predsjedao jednoj sjednici savjetnika vojske i mornarice. Predmet vjećanja drži se tajnijem. Nagadja se pak, da se radi o dogovoru, koje li se mјere imaju poduzeti prigodom dolaska baltičke flote u istočnu Aziju.

London 15. Reuterica donaša iz glavnoga stana vojske, koja obsjeda Port Artur, ove potankosti o bojvima od 30. oktobra: Japanci su u jednoj občoj navalni zatuzeli nekoje izvanjske utvrde i dospješe do obkopa glavne tvrđave. Ovi obkopi bijahu širi i dublji nego li su Japanci misili, a uz to bijahu obranjeni mnima. Jedan dio obkopa bi zauzel nakon žestokog boja, kao što osvojiše i obkope sjeverno od Šikvana. Rusi su bili u jednom dielu obkopa i Japanci počeli su ih tjerati motiljkama.

Jedan drugi brzozav povori putem Fusana od 14. tek. Gubitci Japancaca u bojevima od 30. oktobra iznaju 15000 ljudi. Navalna je imala manje

uspjeha od svih dosadašnjih. Tvrđava Istočni Šikvan bila bi zauzeta, da nisu Rusi dobili pojačanja i Japanci potjerali niz brdo. Japanci da su se borili sa motiljkama. Zauzeće ove tvrđe doneslo bi bilo Japancima ključ ciele linije istočnih utvrda, — ali kao uviek nadi im se izjavovi. (Ovakove pobjede Japanca trube u svjet židovsko-japansko-talijanske novine).

Pariz 15. Petrogradski dopisnik „Echo de Paris“ razgovara je jedan sat sa Generalom Aleksejevom, koji premda se neuzdržava u svojim izjavama, ipak je zaniekao svaki odgovor o odnošajima prema generalu Kropatkinu. Rekao je samo, da je prepustio Kropatkinu uvič slobodno djeđovanje i nastojao pomagati ga svagdje po svomim silama.

Japanci da su podpunoma organizirani. Kurokijevi kretnje su neizmerno spore; što Rusima dolazi dobro, da sakupe svoje čete. Konačni ispadak rata, kako Aleksejev najdužnije tvrdi, je izvan svake dvojobe, da će Rusi pobediti. Sada raspolaže Kropatkina sa preko 400.000 ljudi.

Franina i Jurina.

Fr. Sam čul Jurino, da se neki podeštali, deligati, župani i anciani silno hvala kako su ih nedjelju tršćanski abregi lipo izratili.

Jur. Su njim morda baci dali?

Fr. Nisu ne, lego da su ih tako dobro pokrenuli, da su oteli puknut.

Jur. Ča teš, onakovo ču počé za žerilo i na kraj sveta.

H R V A T I,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Ciril i Met.

Pogled po Primorju.

Puljsko - rovinjski kotar:

Zatalljansko sveučilište Na javnom sastanku, obdržanom prošle nedjelje u kazalištu „Politeama Ciselli“ govorio je kako čitamo u talijanskih listovima i neki rudnik Mudrich u ime slavenskih socijalista, koji je priznao Talijanom pravo na talijansko sveučilište i koji je poslao pozdrav junaku u Inomostu. Mi se ne ćemo s tim nazovi-socijalistom prepričati o junačtvu talijanskih dјaka u Inomostu, ali bi želili da pokaže i on junačvo — ako se u istinu ečti Slavenom — tim, da predoči na javnom sastanku osnuće hrvatske pučke škole u Puli za stolne hrvatske dječice. Stalni smo da ćemo uzalud tekati od njega i njegovih drugova takvo junačstvo — jer oni su međunarodni kad se radi o naših pravicala, a kad se radi o pravu Talijana, tada su s Talijanima. I pravo imaju, jer mi smo siromasi, od nas ne mogu dobiti ništa, dočim su Talijani bogati te mogu dati i novaca i časti, preporuka i odlika.

Mjesto asistenta plasne na okružnom sudu u Rovinju otvoreno je i raz-

pisan natječaj na isto. Molitelji valja da podnesu svoje molbe, podkrijepljene dokazom o svršenih naučil., svjedodžbu drugoga knacelarijskog izpita i o poznавању zemaljskih jezika. Molbe treba upraviti na predejedničtvu okružnog судa u Rovinju do 17. decembra 1904.

In Beču doznaјemo, da se je tamo sastala u utorku parlamentarna komisija „Slavenske Svezet“, u kojoj je većina za-stupnika Hrvata i Slovenaca. Iz te svezet istupili su Rusini Barwiński, Gladiški i Pihuljak, i to radi toga, jer su svu zastupnicu rusinsku iz Galicije i Bukovine u zemaljskim saborima i na carevinskom vječu odlučili da moradu stvoriti jedan klub u Beču. A odlučili su tako, jer to zahtjeva rusinsko javno mnenje. I pravo je tako. Nek budu svi zastupnici iste narodnosti, makar i različni u tem, u istom klubu. I nek se kao takvi vežu sa drugimi srodnim klubovima. Barwiński na име svoje i iztupivih Rusina, zahtevalo je našim za dosadanju podrpu, a tako i naši njem. Običali su takodjer podupirati se u buduće.

Članovi parlamentarne komisije „Slavenske svezet“ razpravljali su najprije sami, pak sa Česi o položaju. Do kakvih odluka nisu još došli.

Blagoslov Družbine škole u Raklju.

Raklj, debelo selo nad Rašom, u občini barbarskoj, sudbeni kotar Vodnjan, ima oko 1000 duša naroda; občina ima mnogo posjeda, narod, ave naša hrvatska krv, željan napredak i obrtan, bavi se mnogo kamenarsvom, te je na široko i daleko poznat rakljski kamen za gradnju kuća.

Tako veliko i znamento selo zaluđu je čekalo, da mu oblasti daju redovitlu javnu pučku školu. Nije bilo druge, nego da priškoti u pomoć naša školska „Družba sv. Cirila i Metoda za Istru.“

Nastojanjem ljudi, poglavito veleć svetčenika Viskovića od sv. Marije od zdravlja, te občinskog upravitelja Martina Percana, sagradila se je liepa školska sagrađa baš na ulazu u selo na zemlji, što je bila Jurja Martinčića.

U nedjelju su tu kuću blagoslovili na svečelj veselje naroda.

Bilo jih je ne samo Rakljana, nego i iz okolnih sela velika množina, a drugi što su kasnije o tom doznali, zali su, da nisu znali na dobu.

Blagoslov je obavio mjestni upravitelj župe velečanstven gosp. Nicolic. Bili su prisutni od svećenstva još prečasniji župnik kanonik Barbarski Dinko Pindulić, pak od Sv. Marije od zdravlja Vj. Visković a od Sv. Lovreča Labinskog p. Hrdy. Od učitelja bili su prisutni Radić, Brđić, Zlatić i Drnjevit iz Vodnjačkog kotara, pak novi na Raklju imenovani učitelj Saršon. Bio je na slavi takodjer barbarski načelnik Seb. Malubotić.

Iz Pule došlo je takodjer na tu slavu više naših među njima Dr. Červar, Krži, Stihović i dva Tomašića. Prva dvojica gorivoli su narodu o potrebi i koristi škole, te o blagotvornom djeđovanju Družbe, koju treba da svj podupiremo.

Školska je soba duga 11 metara. Oblast je već putem komisije pregledala i našla u redu, te će podučavanje započeti čim prije.

Tako smo, hvala Bogu i hrvatskoj braći, koja nas pomaže, došli opet do jedne prve škole i tako narod uvidj, tko se za njih brine, tko ne. Gospodin kontu Rossetti, upravitelju kotara Pule široko pohle, da razmisli, što bi već davno on bio morao pokrenuti i dohaviti!

Ljubičinski kotar:

Rovnik 14. tek. Rijedko kada, gosp. uređnici, primate vijesti iz našega mjesa, premda ima mnogo toga što nije u redu i to bi se moral u javnosti da pokundi, kad već stanovita gospoda, radi stanovitih obzira ne će da to urede. Ali, mislim, treba jednom da ti obziri prestanu, da rad stanovitih privilegiranih nebude na Stetu pojedinaca i obće narodne sivari. A da je tonu tako, pitam zasto „neki terga mladiću, ako što komičnom gospodinu

nek“ mudro šute o raskolu, koji je nastao ovoga ljeta u našoj hrvatskoj čitaoštvini, u najstarijem regbi prosjedničnom društvu u Istri? Odgovor je jasan, ne možda za to, što nijesu ta gospoda bijela da iznaučuju nutarnje svoje prijateljstvo po onoj: „i u državi Danskoj ima gnijezda“, već za to, što su htjeli sastati pravi uzrok i povod raskola. Posjedica, toga raskola jest, što su nekoj posjednici i težaci ustrojili novu čitaošnicu pod slavnim imenom „Frankopan“. Je li bilo potrebilo da do toga dodje, velim odmah, da nije, jer da su vodje hrvatskog narodnog pokreta u Rovniku znali i htjeli, da toga ne bi nikada bilo došlo. Zar ti ljudi znaju tako cijeniti plemenitost i dajeljivost presvj. g. dra. Dinka Vitezitā, koji je sav svoj vijek posvetio napredku i pročuvatu svog rodno g mjestu Rovniku? Zar je to zahtvala, zar se tim odužuju dičnom starini, koji je darovao Rovniku vježiti spomenik hrvatske misli i karaktera grada Rovnika — Hrvatski Dom — da bude iz tog ogoojista siju razdor i smutnju medju puč, koji jest i hoće da bude hrvatski. Zaista žalostno, ali istinito. Radi ovoga iznijeti će kojigod na polje odmah osobnosti i isticati pogriješke pojedinaca. Slabo bi to oružje bilo za vlastitu obranu — izim ako hoće da se posluži makiavelizmom — jer traži pogriješke drugih, da se opravdaju svoje pogriješke, značilo bi opravdati prvoga, a okriviti sebe. A ipak sve se to dade popraviti, samo kad bi se htjeli i ne bi tjeralo muk na konac.

Dovoljno ovom prilikom još nešto. Pred 11 godina po prlici, uvela je naša občina, da ne zaostane i ona za drugim velikim sestrircama, modernim(?) inštituciju javne sigurnosti. Za tu službu stvorila je naime dva mjeseta i namjestila dva domaća čovjeka, koje je „opavizala“, kako je najbolje znala i mogla. Premda je ova inštitucija suvišna, a recimo za Rovnik i jedan „lušo“, ipak te bi se prijevorilo tomu, kad ne bi ti moderni(?) a smješni Don Quihotovi vitezovi, prekorčili kadak granice stog u redovanja, velike veselje naroda.

Bilo jih je ne samo Rakljana, nego i iz okolnih sela velika množina, a drugi što su kasnije o tom doznali, zali su, da nisu znali na dobu.

Blagoslov je obavio mjestni upravitelj župe velečanstven gosp. Nicolic. Bili su prisutni od svećenstva još prečasniji župnik kanonik Barbarski Dinko Pindulić, pak od Sv. Marije od zdravlja Vj. Visković a od Sv. Lovreča Labinskog p. Hrdy. Od učitelja bili su prisutni Radić, Brđić, Zlatić i Drnjevit iz Vodnjačkog kotara, pak novi na Raklju imenovani učitelj Saršon. Bio je na slavi takodjer barbarski načelnik Seb. Malubotić.

Iz Pule došlo je takodjer na tu slavu više naših među njima Dr. Červar, Krži, Stihović i dva Tomašića. Prva dvojica gorivoli su narodu o potrebi i koristi škole, te o blagotvornom djeđovanju Družbe, koju treba da svj podupiremo.

Školska je soba duga 11 metara. Oblast je već putem komisije pregledala i našla u redu, te će podučavanje započeti čim prije. Tako smo, hvala Bogu i hrvatskoj braći, koja nas pomaže, došli opet do jedne prve škole i tako narod uvidj, tko se za njih brine, tko ne. Gospodin kontu Rossetti, upravitelju kotara Pule široko pohle, da razmisli, što bi već davno on bio morao pokrenuti i dohaviti!

panduru* prigovori ili ne posluša nje-
go zapovjedi. Neda on sebi tako lako
uvrijediti svoju „monduričinu“, pa makar
ako ima i kosmatne postole na nogama.

Preporučiti pak bi se moral i g. na-
čelniku i ostaloj gg. „konsijerima“, a možda
ne bi skodilo ni g. ravnatelju vrhničkog
redarstva, da obuzduju u slijepim prigo-
dama ili svoju strast ili svojih službenika,
da im ne bi svjet počeo javno govoriti
kao što to jedan drugomu na ubo šapcu-
da su svi „va kamiloli“.

† Bartol Pahlíć. Nemila kosa smrli
pokosi nam u cvjetu mladosti, dne 28.
listopada, dјaka Bartola Pahlíća, koja mu
mu točila život već kroz više godina i
radi koje je morao i nauke svoje preki-
nuti, shrva ga savsim te se preseli u vječ-
nost. Roditelji, domovina polagali nade u
njega, ali „čovjek snuje, a Bog hoguje“, te ga
providost višnjega odredi pozvati
sebi. Radi njegove prijaznosti i susretljivosti,
svatko ga ljubio u mjestu, što se i
pokazalo pri sahranjenju njegovili smrtnih
ostataka, gdje se okupilo mnoštvo puka,
koli mladije, toli starije dobe, da mu uskaže
zadnju počast. — Laha Ti Bartole zemljica!

Gospodarsko-Trgovačko Društvo u
Nerezinam sagradilo je svoju vlastitu kuću,
gdje će se smjestiti svi narodni zavodi u
onom mjestu, kao posuđilnica, dučan kon-
sumnog društva i Čitaonica. Svečani bla-
goslov kuće obavili će se dne 21. tek-
mjeseca. Samo tako naprired, bit će dobro!

Porečki kotar:

Svi Italijanski popi jednaki. Cio-
nenim čitateljima „Naše Sloga“ je znano,
sto je činio s nama bivši župeupravitelj
Fulin. On nas nastojao iz počeka u sva-
čemu zadovoljili, samo da ga pak zavoli
i da može onda činiti što ga volja. No
zaporedje je odveć rano, dok još nije naše
prijateljstvo bilo dozorilo, s toga je nai-
šao na otpor i on nije mogao izvršiti svoj
rad po nacelu presvetlog Flapa. Vabriga
je branila svoje i on morao vratiti Boga,
što nam ga je bio uzeo u naše crkve.
Posređilo mu se pak zupnili i zadnji
traj hrvatskome jeziku u Tarskoj župnoj
crkvi. Litanije, očenaš, propovjed i druge
pobožne nekoje pjesme se nisu do onda
nikako drukčije pjevalne nego hrvatski. Fu-
lin je sve izbacio i počeo sa par dječaka
derati se pred oltarom latinski, ne obazi-
ruće se na to, da ga niti jedan pobožni
župljan ne razumije. Pak se je tužio oni-
ma, koji su Fulina postali, ali sve uza-
lud. Fulin je bio maknjen iz Tara da, ali
za kaznu mu bila podijeljena bolja župa-
dekanija. Fulin sada dekan, a u Taru nam
poslali nekog drugog konvitarcu Vitturi.

Nemot on poteo optiti među nama, svatko
se njime zadovoljavao i govorio, da smo
hvala Bogu dobili dobroga župnika, ko-
jemu je politika zadnja briga i da ako
nas ne voli baš kao prodance, ali da nam
ipak zla ne želi. Prošlo par mjeseci, a
mi se počeli uvjeravati, da se krije lisica
u janjećoj koži. Danas vidimo, da
imamo posla sa još gorim neprijateljem
nego je bio Fulin. Napravio nam ih više,
ali mu uviek oprasali, no sada, kad nas
počeo do srca vredjati, gdje mu se zgora
pruži, ne možemo više šutiti. Netom je
bio došao u Tar, nije dao mira, dok mu
nije družba sv. Ć. i M. povjerila pouku
u vjeronauku u našoj skoli. On da bi ve-
oma radio, ljubavi poučavati vjeronauku
u našoj skoli, tim više štoće mu biti lie-
pa zgodba, da se izvježba bolje u hrvats-
kom jeziku. Ali čim je dobio dekret znalo
se za kakav „amor“ bi on poučavao vje-
ronauku. Zahtjevao od družbe, da mu od-
luči i plaću, što je družba odmah i uči-
nila, ali se on nije zadovoljavao time,
nego da on će za tu plaću poučavati mje-
sto dva puta na tjedan samo jedan put.
Tako je i činio; akoprem bi prošlo kad god
i poviše tjedana, a da se nije pokazalo.

To je „amor“ g. Vitturi? Idući sada jed-
nog dana u Tar zaustavio se sa jednom
osobom i kazao joj: Sono stato nella
scuola Slava, ma per dirve la verità me

sećasai andar in quella scuola. G. Vi-
turi: tko Vas molio; ta niste nam da-
nikomu mira, nego da želite vi poučavati.
Mi smo imali vjeroučitelja, koji nije tra-
žio ni novčića, koji je bio za ljubav pou-
čavao djecu u vjeronauku. Nije to dosta,
nego da ugodi našemu veličinomu de-
legatu izrazio se neznačajno proti našoj
skoli. Tužba ona djeca, gdje gube vrije-
me u onoj školi, kad ne razume ništa. To je
značaj g. Vitturi, gdje govorite proti osje-
dočenju, samo da ugode neprijateljem
našim. Zar ste zaboravili, kako ste slat-
kim rječima kitio uspjeh naše škole po-
slje ispitne prošle godine.

Vas djeca stalno ne razumiju kad im
počene onako po Vašu: Se potreba biti
dobra, ake ne bi vas naša Boga. Pustite
našu školu u miru, nego pogledajte vašu
dičnu legu. Pobrojte djecu, koja su počela
u školu, koliko vam rieči znaju izreći tal-
ijanski. Nabrojiti, cete stalno manje, nego
deset manje devet. Da, da, g. Vitturi. Vi
bi redno jahati dva konja, ali je nemoguće.
S nama vi lijepe, a za nama sprijete otrov
proti nama, mislite, da se ne će saznati,
ali znate: „zaklela se zemlja raju, da se
sve tajne saznađu“, dakle i Vaša sprijet-
karije.

Nije vjero u nijednom talijanskom
popu — svi konvitari jednaki.

Izložba goveda na Livadah obdr-
žavana prosloga čedna, bijaće dobro po-
sjećena od vlastnika goveda iz kotara mo-
totvinskog, bujskog i porečkog. U svemu
bijuće izloženo 184 komada debelog bijaga,
a među tim 78 krava i 76 bikova. Za
bikove i bijeće dobitio je prva nagrada Mate
Skinjar iz Brtonigle, drugu L. Rinaldi
iz Oprilja, a ostale četiri nagrade dobile
Antun Poropat iz Baćve, Antun Jerebica
iz Momjana, Marko Rodela iz Motovuna i
Ante Flego iz Buzeta. Za krave i telice
dobile nagrade: prve dvije Ivan Srebreni
iz Cepi i Jakov Šabac iz Vižinade; ostalih
pet nagrada: Ivan Sturman iz Motovuna,
Martin Prekalj iz Sv. Lovreća Pazenatit-
kog, Petar Brdić iz Montrija, Ante Ger-
manis iz Buzeta i Andrija Kramasteler iz
Ždrenja.

Pišu nam iz Livada: U nedjelju,
23. pr. mj. bio je sajam u Livadah, pak
se nabralo sa svih krajeva, tu mnogo na-
roda. — Kako nije na toj dan bila do-
sada prazna kuća našeg kremenačkog g.
Pere Bazjaka, tako si i danas mogao vi-
djeti kod njegovog gostoljubivog stola go-
spode iz Pazina, Juršići, Nove Vasi i iz
drugi bližnjih krajeva naše Istre, pak
kako kaže sam gazda Pere, da koliko on
pamtii, nije bilo bez popa u njegovoj kući,
pak nije bilo ni danas.

Po objedu zazvučele su naše liepe
pjesme, da ti se srce širilo od radosti, pa
i nasred sela Cibala Zagrmila je „Liepa
naša domovina“, što je vrlo povoljan uti-
sak nadinilo na prisutne.

Prošetalo se malo po sajmu, pak kada
je dolazio vlak, pošao dobar dio društva
na kolodvor — gdje nije bilo dragi ni-
kome čuti hrvatske pjesme, pak se počeo
buniti — no g. Radić, pri naš učitelj u
Livadama — odrekće onome što ga je
isto — pak se pjevalo napred.

Ako kažu da nisu Livade u Hrvatskoj,
neka znaju gospoda, koji se iste, da su
još marje u Italiji, pak Brdjanji moji, nek
se ugledaju u dičnog Peru, koji je već
ostario u borbi za naše pravice, pak kad
dožive, njegovu starost uživati će i oni
takov ljubav i poštovanje kao naš barba-
Per. — Jedan od prisutnih.

Občinski izbori u Motovunu. U subotu 7. tek. mj., bijahu izložene listine za
predstojecu izbore u ovoj občini.

Talijanski listovi predviđaju, da ne
će biti izborne borbe, jer se nadaju, da
će se složiti izvrsni skri na gradskimi izbor-
nici, te da će se izbori obaviti posebno.

Me neznamo koliko je istine na toj
viesli, pa radi toga preporučujemo našim
istomisljenikom u porečnih občinah, da
budu oprezni i da nesklapaju ugovora s

Talijani, ako im nebude osiguran dočlan
broj zastupnika u novom zastupstvu, koji
im pripada po broju izbornika.

Radi toga valja, da na vrije pre-
gledaju izbornu listinu, da ih poprave i
da se pripreme na izboru borbu za slučaj
da nebi dobili dostanat broj svojih u no-
vom zastupstvu. Nakon što izteče rok rekl-
macijam, nebi bilo više na vrije pripre-
viti se valjano na izbornu borbu.

Koparski kotar:

„Puzačem“ na razmisljaj. (Na-
mještenje talijanskog svećenika na hrvats-
ku kapelaniju.) Jadan hrvatski i slovenski
narod u Istri, što mora sve da progula
dandanais! Kad bi se sabrane u jednu
knjigu sve krvice počinjene tomu nedu-
žnom narodu, zajsta svatko bi se morao
zglažati. Sve se je naprilo na ledja tome
jadnemu narodu samo da se ga zatre, da
se ga izbriše sa lica zemlje. Krade mu se
njegov slatki materinski jezik, tlači se no-
gama njegove svete narodne pravice. Pak
što je sakrivio?

Evo ti hrvatske narode najnoviji dokaz
kako se pravica kroji Tebi. U župi Mom-
janskog kod Boja obstoji kapelanija Brda.
U ovoj kapelaniji od pamličke obdrža-
vana se je propovijed i kršćanski nauk u
hrvatskom jeziku. Dapaće u istoj crkvi
našlo se je matičnih knjiga pisanih gla-
gošnjicom, što dokazuje, da se je onđe
nekoliko glagošjalo. Joste su na životu hvala
predobromu Bogu velečinstvena gospoda Luka
Možina, Franjo Pospisil i Ivan Vranjac
bivši višegodišnji kapelani u Brdima, koji
mogu posvjedočiti da se onđe nikada nije
u crkvi progovorio talijanske riječi.

A dandanais! Zgrajaže se!!! Među-
čisto hrvatski narod pred mje-
sec dana je biskup Nagel po-
slao za kapelana u Brda Justiju
Coronini, koji nezna ni rieči
hrvatske, tako da se od mjeseca dana
amo propovjeda u Brdskoj
crkvi hrvatskom narodu u tal-
ijanskom jeziku!! — K tome treba
još dodati, da je tome imenovanju kumo-
vao Emilij Walker, predtek u Oprilju
te župnik u Momjanu Petar Franceschini,
koja dvojica užas dvojicu seljaka iz Brda
te uz privolu samoga Coronini-ja predlo-
žile istog biskupa za kapelana u Brdima;
te u istini po prilici nakon mjeseca dana
kasnije uslidilo je imenovanje. Neka se
i to zna. O Božiću lanske godine usu-
dio se je isti Coronini bez dozvole domaćeg
župnika propovjedati u jednoj filijalnoj
crkvi Župe Šterna hrvatskom narodu u talijanskom jeziku.

To su činjenice, koje se neda tojiti.
Zar da mi uz tako oštite dokaze šutimo?!
Ne, i sto puta ne! Naše srce mora da kr-
vari, kad se naš narod, naš jezik na takav
način nogama trači. — I to gdje? Na
najsvetijem mjestu, u crkvi Božjoj!! Mi
jubimo i poštujemo svetu vjeru. Nas hr-
vatski narod f. „antemurale christianorum“

prolje je na potoku svoje krvi za svelu
vjeru, braneć ju proti bjesnilo Turaka.
Pak zar je time zasludio da se ga mrzvari,
da mu se krade njegove svete pravice te
njegov mil jezik, taj dragocjeni dat uoziji.
Mi najodučnije prosvijedujemo proti
imenovanju Coroninijevom, te očekujemo,
da će biti popravljena uvršća nanešena
hrvatskom narodu u Istri.

I još će se naći ljudi, koji će odsuditi
ovakovo pisanje u Slogi! Sramota je, da
nekoji još brane biskupa tudjinea, a ne-
znaju... jadnici, da Niemac i Talijan, oso-
bito prvi, u svojoj krvi imaju već uvr-
zeno neprijateljstvo i mržnju proti nama
svim. Slavenima, i to ne goje političko ne-
prijateljstvo, već upravo osobnu mržnju i
prezir, da nam zatre i najzadnji trag našeg
jezika i narodnosti — pak bili ti Niemci
i Talijani zaognjeni kojemudrago svilenim
plasti. — Narode preni se!

Jedan svećenik.
(Doznajemo iz pouzdane izvora, da
je bio blagopokojni biskup Šterk namještio
g. Coronini-ja u Tomaju, na goričkom krasu,

da tamо nauči slovenski; nakon po godine
maknuo ga je od tamо pošto je sam Co-
ronini izjavio, da se slovenski ne može
naučiti. Op. Ured.)

Proti dvojezičnim tablam. U po-
slednjoj sjednici zastupnika občine Piran
zaključeno bijaše — pošto je minuto uprav-
10 godina odkad bijahu postavljene na
zgradu kotarskoga судa dvojezične — (talijansko-slovenske) table, da se iste već
jednom odstrani i da se te zaključak pri-
obci e. k. vladu.

Znatljivo smo da li će c. k. vladu
zadovoljiti tom neopravdanom zahtjevu
piranske gospode, koja misle, da postoji
c. k. sud u Počtu samo za onaj gradit,
da zaboravljuju da imade i u onoj občini
i u onom sudbenom kotaru na hiljadu
našega naroda.

Književne vesti.

Primili smo i toplo preporučamo za-
nimivu brošuru: Kisić V. „Na obranu
poštenja“. Namjestačka afera u Dalmaciji.
Cijena 60 p. Tko poštuje „Hrvatskoj
knjižarnici“ u Zadru, 70 p. primili će
franku kući.

Razne primorske vesti.

Uspjeh talijansko interpelacije.
Tršćanskom „Čifutie“ pišu iz Kopra
radostnu viest, kako se je c. k. vladu
odmah odzvala na interpelaciju zast. Ben-
nati-a, podnešenu u ovom zaboratom
zasjedanju, kojom je pitao c. k. vladu
zašto ne prihvatiča zadržku c. k. zemalj-
skog školakog, wieča i drugih korporacija.
C. k. vladu požutila se je odmah da od-
govori povoljno na tu interpelaciju, iim,
sto je dala prihvati u službenom listu za-
ključke sviju sjednicu rečenoga wieča od
nove godine omo. Talijansko-židovski list
ima pravo da se veseli, jer se njemu i
njegovim slijedbenikom svaka željka od
strane c. k. vlaže zadovoljni, dočim se na
interpelacije naših zastupnika kroz godine
i godine ne odgovara ništa se ne nje-ikav
obziv uzima. Mi se tomu ne čudimo jer
znamo, da vlađa nastoji svimi silami kako
bi Talijane predobila za austrijsku tobož
misao; premda imade hiljadu dokaza, da
toga nikada postići ne će.

Ricmanjsko pitanje.

Ljubljanski „Slovenec“ donaša viest, da
je bio ovih dana u Ricmanjima naš prvak
dr. M. Laginja u nakani, da bi pomirljivo
djelovao na puk i da ih je nagovarao, da
pohadaju crkvu, ali brezuspješno.

Mi pak možemo stalno ustvrditi, da g.
Dr. Laginja nije bio u Ricmanjima; imao
je pak priliku u Trstu razgovarati s neko-
mici ricmanjskim ljudima, ali i to jedino u
svrhu svoje informacije i orientacije.

Hrvatsko akademičko dražstvo „Zvonimir“ u Beču izabrao je ovaj odbor:
Predsjednik: Božo Crvenko, stud. phil.
Podpredsjednik: Josip Ribić, stud. phil.
I. tajnik: Hakija Hadžić, stud. phil. II.
tajnik: Josip Autunović, stud. phil. Bla-
gajnik: Manfred Makale stud. ing. Knji-
žničar: Franjo Fancev, stud. phil. Gospo-
dar: Ljudevit Belubović, stud. phil. Novi-
nar: R. pl. Rinaldi, stud. iur. Odbr. za-
mjenici: Matej Iskra, stud. agricul. N.
Cerineo, stud. iur. Revisor: Franjo Novljan
stud. phil. Miho Jerenić, stud. med., Niko
Milićić, stud. phil.

Javna zahvala. Hrvatsko društvo
„Prosvjeta“ u Beču, izrazuje ovime naj-
srdačniju liepu hvalu, za pripozani novac
razpječanih blokov, koji će se upotrijebiti
za nabavu družišvenih barjaka, i to: Slavnom
hrv. pjev. družtvu „Dunav“ Vukovar 5
kruna, gdjica Arsa Radanović, Vrbovsko
10 kruna, g. Franjićević Rikard, učitelj
Cavtat 5 K, g. Tomasić Leonard, pravnik
Zagreb 10 K, Slav. hrv. Štaonica „Slijep“
5 K, g. Mucher, b. i. Darvar 5 K. A
za odjevanje hrvatske siromašne djece u
Beču veledušno darovao ovom družtvu:
gdjica Jagodić Draginja, Beč 20 K. Uprava
narodne „Obrane“ Zadar 5 K, g. Josipa
Petra, Beč 8 K. Dr. Jure Feri, narod. za-
stupnik Imotski 5 K. M. Šebetić, Beč

K. Friedl-Henrich, Beč 1-K; te kod g.
Šukovića Beč sakupljeno prigodom jedne
veselice 11-K.

Sa željom ugledala se i ostala bratska
druživa te braća i sestre Hrvatice, u ovo
plemenito djelo, kličemo živili plemeniti
darovatelji, od nas hvala a od Bogu placa,
bijetimo se za Hrvat društvo. Prosvjeti
zahvalno odani: Josip Vugrin v. r. pred-
sjednik — Julije Horvat tajnik — Franjo
Novak blagajnik.

Profesor Luigi Pavla e glagolice.
Povodom božavka kotorskog biskupa presv.
Uccelini-a, u Rimu, donio je rimski list
"Corriere delle Sera" članak pod naslovom
"Fraco antislavico", u kojem kaže, da je
kotorski biskup bio pozvan od pape „ad
audendum verbum“, što jo prekoracije
granicu svojih slavenofiličkih osjećaja i što
je bio pretjeran i nerazborit u svojoj diecezi
u Sirenu slavenske liturgije (glagolice).

Na ovu vlast podao je "Corriere" u
uvrščeni talijanski pisac i profesor Luigi
Pavla ovo pismo:

Slavno uredništvo! Odnosno obaviesti
„Fraco antislavico“, koja je danas ugledala
svetila, u Vašim „Note yaticane“ valja radi
istine i poviesti napomenuti, da se stvar,
radi koje je kotorski biskup pozvan u
Rim, čisto liturgičke naravi, a nista da u
to ne ulazi politika, tim manje odnosno
Talijanaca. Južni Slaveni su se već od 9-ga
večka služili slavenskim jezikom u crkvenoj
liturgiji, mještje latinskim, na isti način
kako se libanski Maroniti, i oni katolici
služuju arapskim jezikom pri misi. Oko
godine 880 hrvatski župan Branimir odeli
se sa Hrvatima od Srbija, koji bijahu pri-
vrženi grčkom obredu, te se pridruži rim-
skoj crkvi po ugovoru učinjenju s onda-
šnjim papom, (ivanom VIII.), ulazeći u ka-
toličku (rimsku) crkvu. Ali uzdrži sloven-
sku liturgiju. Ova je tako bila u više epoha
od Rima susjedna, jer je Rim vazda na-
stojao nametnuti latinsku liturgiju. Spor
nije danas svrđen nakon hiljad godi-
ina, ostajući ipak oviek kao izključivo
crkveni spor.

Kako se vidi, i radi velike starine
toga spora, nije slučaj da se radi o po-
litici, a ni o objedi talijanskog jezika,
koji ga u ovoj spor bas nista ne ulazi. S
potpunim slovanjem najodaniji

Luigi Pavla.

Iz ovoga pisma neka pužavci i oni
nisi toho umjerenoj uvide, jesmo li u
pravu kad navalimo na biskupe i pope,
koji hode, da nami tvoju hodu svetišnju proti
zdravom razumu i ljudskom postenu uni-
ste. Eto ih uči Talijan svjetovnjak profesor
Pavia.

Bismarck zastupnik austrijskog Ta-
lijana. Poznati berlinski dnevnik „Ber-
liner Tagblatt“ probilo je u svojem broju
od 11. o. m. razgovor, što ga je imao
njegov dopisnik iz Rima za bivim pred-
stojnikom Palamenghi u ministarstvu Cri-
spi-a. God. 1887. posao je Crisp, k. Bis-
marck da ga znamo, da bi uplovio na
austrijsku vladu, da bi ova bolje postu-
pala sa svojim podanici talijanske narod-
nosti. Bismarck se je odmah zauzeo u tom
smislu, te je usred toga nastala u nar-
avoj politici Austrije promjena, radi koje
bijes je nadasnjem ministru izvanjski po-
salio Austro-Ugarske Kalnoky u podjeljen-
ju sastavu talijanski red „Cordone dell‘ Annun-
ziata“.

Evo nam dokaza kako se izvanjska
diplomacija oplice u naturnu politiku
Austro-Ugarske na koris. Talijan i tako
se nigradijući čisokimi redovima diplomate
Austro-Ugarske za to, što pustaju svojim
podanikom talijanske narodnosti da mogu
oni, osobito u naših južnih pokrajinala,
nogama gazili dravnu Izraeljancu ka-
steti i propast slavenskih državljana mo-
narstvu, t. j. Hrvata i Slovenaca. Talijan
nogomih pokrajinala nije došlo sto im
domaća vlasta popusta u svemu kada nas
priješu, o čid, već im sto pomaze i izvan-
jska diplomacija, t. j. ona Italija i Nie-
macke. Koje su to sva, uz takove od-
nosaje ostali do danas živi?

Razni prinosi:

Družbeni sv. Metoda za Istru
u Opatiji darovanje preko naše uprave:
Na predoč. g. Jakova Puhalja, saku-
pilo se je u veselom družtvu, u koči
Mateja Puhalja u Laništu za „Družbu sv.
Cirila i Metoda“ sledeće princeze:

Jakov Puhalj K 1, Marija Puhalj mati
K 1, Ivan Buždon, obč. savjetnik K 1, Mate
Zmak 40 p., Josip Zmak 40 p., Jakov
Zmak 30 p., Mate Krizmanić 40 p., Luka
Buždon 50 p. Isto družtvu posjetilo
je kuću Jakova Buždona, te tamo sabralo:
Grga Buždon K 1, Jakov Buždon, Jakomela
60 p.; — posjetili kuću Grga Mejaka u
Podgačama, sabralo se je: Ivan Buždon
obč. savj. 20 p., Grga Mejak 60 p., Josip
Puhalj 40 p.; — povratiti se opet u kuću
Mate Puhalja, sabralo je isto družtvu
za podvoru Josipu Zmaku K 1, koja on
opet žrtvuje u istu svetu. Ukupno K 880

U veselom družvu Hrvata i Slove-
naca kod gosp. Iv. Ružića, trgovca u Ka-
nici, sabrao se družba Sv. Cirila i Me-
toda za Istru, uz poklike „Zivila Sloga“
svoti od 7 kruna.

U veselom družvu u Livadama na
pričlog g. Adolfu Radiću, učitelju sveta
od K 17-24. Među darovateljima bilo je
i nekoliko hrvatskih katedarica.

Gaspár Bolković, c. k. podčasnik
mornarice, mjesto vienca blagopok. Ante
Uzmiani svetu od K 6.

Vladimir Kolić iz Šibenika 4 K.
Ukupno danas K 4864

Na račun ove god. izkazano K 12414

Svakupno K 123098

Podružnici sv. Cirila i Metoda u
Puli, sabrao je Kazimir Mikovilović na pri-
Jandre Mikovilović i Justine Jadrnariću kralja
10-53. Novac predan je blagajniku.

Djacičkom pripomočnom družtvu u Pa-
zini prisjeli su tokom majeseca
srpnja o. g. aličedol primos:

A.) Utjemeljitelji: Zapis blagopok.

Sime Mocićbosa, blagav župnika
u Višnjici K 100

B.) Redoviti: Gg. Marija Trinajstić
učiteljica, Dubašnica 10-

Aurel Akurli, občinski bilježnik,
Badjevin 10-

C.) Podupiratci: Gg. Mužina pop

Miholj Dubašnica 2-

Milović pop Šime, Dubašnica 2-

Milović pop Pave, Dubašnica 2-

Orlić pop Petar, sv. Vid 2-

Gržetić Antonij, sv. Vid 1-

Gržetić Kate, sv. Vid 1-

D.) Darovatelji: Gg. N. N. za usta-
pljene narodne znamke 40-

Malečić Fran, c. k. zem školski
nadzornik, Trst 40-

Koruka Ivan župnik, Klana 20-

Vežić Dragutin, prigodom zgo-
ditka na latrini 20-

Bratovština hrv. ljudi u Istri, ka-
mali karasi kod posuđilnice u

Puli 324 46

Isto kod posuđilnice u Kopru 427 35

Isto, kod posuđilnice u Pazinu 141 76

Gorić Josip župnik, Kašterga

mjesto, pristupa konceriu 5-

Marko Žović kralja, Pazin 15 10

Cjuro Vučković trgovac, Trst

mjesto pristupa konceriju 10-

U župnom stanu u Novaki-Moto-
vunskih 8-

Za Bratovština hrv. ljudi u Istri
pripremala naša upravi:

Jos. Kompare, župnik-dekan u Ospre-
legat pok. župnika Fr. Terana 42 K.

Ante, učitelj u Baderni, u znaku

uspome pok. Mije Laginje, umir. župnika

dekanu u Kastvu 20 K.

U istu svrhu darovao je Šepić Mate

učitelj u Kastvu 2 K.

Prispao godišnju članarinu Čubranicu

Ivan u Baški Novoj 1 K.

Ukupno danas K 632

Na račun ove g. izkazanih 29-

Svakupno K 94-

Plemonitim darovateljem svećardno se

zahvaljuje Odbor.

V. Despalatović

sobosnik za latru

PULA

Preporuča se za slikanje palče, vila,
kazalista, crkva te u njima oltare, bo-
žigo grebove, popravlja klipeve avetece.

Radnja je trajna.

Veliki katalog ukusnih užoraka za crkve
i palče daje na uvid.

Ciene su umjerene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove kapljice i nekadkrilive kapljice sv. Marka
upotrebljavaju se u ranjku i nastarju porabe;
Ostatno odstranjivanje ranjne i kalanje po kosti
trog i rukama, te izlijevanje svakog glavobolja. One
nedostoljivo sposobno dječju kod bolesti telčica,
ablatiju, katar, umiruju izbećivanje, otklanjanje
nadušavanja, boli i grčeve, posjepanje bolju pro-
valu, čisti krv i crvena. Pragnje veliko i male
gliste, te sve bolje od glistan dolazite. Dječju
izvrsno proti hrapavosti i promuklošću. Lieče sve
posteti jetra i sluzne te koliku i trganje u želudcu.
Pragnje svaku gruznicu i sve bolje od gruznice
dolaze. Našlo je sredstvo proti materici i me-
dronu, pa tako neštinju manjku u nijednoj gra-
đanskoj niti seljakoj kući. Dobira se samo Grad-
ska ljekarna, Zagreb. Markov trg broj 29
neka točno naruči pod nazivom: Gradsko ljekarni-
stvo. — Novac neka se sajne napred ili ponedez. — Manje od
jednog tuceta (12 bodica) se ne salje. — Cijena je slijedeća 1 to franko, za svaku počin-
jku 1 tucet (12 bod.) 4 K. 3 tuceta (24 bod.) 8 K. 3 tuceta (36 bod.) 11 K. 4 tuceta (48 bod.)
14 60 K. 5 tuceta (60 bod.) 17 K. — Posjedujte tiscu i tiscu primanicu, da ih mo-
gute ovdje tiskati, zato navajaju samu imenu neke gr., koja se sa osobnim uspoređuju-
potrebom na Kapljice sv. Marka te podupom održavaju: IV. Baraćević, učitelj;
Janko Kralj, kr. nadgutor; Stj. Borčić, kupnik; Ilij. Matić, opačnik; Šefka Vukelić, akcija-
čica Šefka Seljan, seljak itd. itd.

Utorak 1. listopad 1360. Gradska ljekarna, Zagreb.

Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Tko hoće dugo živjeti

veseliti se dobromu zdravlju, mora nastojati svoj ž-
ivotac vazduhu redi držati.

Svaki onaj, koji si je želudac sa težko probavljivom, prevrućom ili prehladnom
hranom pokvario ili nahlađio, nalazi sigurnu pomoć u

Germanovoj životnoj esenciji.

koja se prei bolesti, slabosti želudca, podrigavanja žgaravje, smrčavanja,
glavobolja, vrtoglavici, grčevima, težkom stolcu, zlatnoj žili najuspješnije
upotrebljuje. — Posje obilnog jela, osobito posje masne i težkoprovabiljive hrane,
odstranjuje ova esencija svaku bol i provabjava volju za jelo, pri čem u velike do-
prinosa okrepi telja. Izlučuje pokvarene sokove iz tela i čisti krv te ima prednost pred
drugim sličnim sredstvima, što neškodi i nakon mnogogodišnje uporabe, jerbo sastoji
iz najbrzijih biljničkih sokova, te je ugodno-malo gorkog teku; tako da ju i u naj-
razbijenije osobe, gospodje i dječa rade uzimaju.

Germanova životna esencija, kao pravo ručko i kućno sredstvo neka u
nijednoj kući ne manjka, jerbo cesto — gdje liečnicke pomoći bližnje — kao prva
pomoć-nomaže i od ozbiljne bolesti sačuva. — Kod kupovanja neka se naroči
zahvaljuje Germanova životna esencija iz ljekarni u crnoj orbi u Bjelovaru, pomoći
Bjelovara, pomoći imade još sredstava sa sличnim imenom, ali nijedno nije ovim
dodata. Jedino prava jest u zelenom zamolu sa ciljnim tiskanim naslovom: „Ljekarna
u crnoj orbi“ L. German u Bjelovaru (Hrvatska), kamo se i narube dostavljati
imadu. — Cijena boćici jest K 1 40, postom, ne izpod 2 tucice. — Za pakovanje
40 para više, raznjaši se uz pouze ili unapred posljanje iznosa.

Naslov neka se točno napiše. — Naputci i prospekti badava.

Germanovu esenciju mogu triječenju najbolje preparati, poslo sam se na sebi
samou i na mnogom stupljaju kojemu bili prepribroj bio taj lek, oviđeno je izvršeno na dječjim
lječenjima. Edmund Medeotti, kupnik u Trojstvu, (Hrvatska).

2 potresen boć. Veličina esencije vrlo je dobro žljubljena, i toga mi posljedje još 6 bodica.

Petar Gradić, upr. župnik Gradač, Zadar.

Osim Vene južne, da nije mnogo vršiti sredstva upotrebljivo, ali nijedno nije kao Germanova.

Andrija Žižek, sv. Ana, esencija dječjala.

Mola, da mi ponovo poslati 8 bodica Germanovu životnu esenciju, koju će svima na želju
boujećima našoju preporučiti. Poslo si mnogo bolje lutim, nadam se skromno posvećenom
zdravljenju.

Apollonije Haberl u Semriachu kod Peggana (Stajerska).

Kapljice Sv. Cirila i Metoda.

(Ext. Chinas comp. 1.)

pružaju sjegurnu pomoć proti svim bolestima želuca. Bolest prestat će sasmiću budete li iste rabili!

Te se kapljice rabe sa najboljim uspjehom kao najizvrsniji liek protiv slabog probavi, pomanjkanju teka, nadutosti, podrigavanju, žgaravici, zlatenici, omaglici, glavobolji, grčevina i želudena, zatvoru tela, zlatnoj žili (hemoroide), te bolstima slezana i jetara.

Od neprocjenjiva su vrijednosti za čišćenje krv i jer iz nje izlazeju nečiste sokove te vraćaju izgubljeni tek. Lieće i svaku nujnu groznicu.

Ivrsno su s edstvo proti slaboceli, bljeđoci, bolestima maternice i madrumsa, zato ne bi smjeli manjkati nigdje.

Dobivaju se samo u Pazinu u ljekarni „k Sv. Cirilu i Metodu“, Mala fontana.

Cijena je: maloj boćici (25 novčića) 50 para, srednjoj (40 novčića) 80 para i velikoj (70 novčića) 1 K 40 para.

12 malih boćica stoji 5 K; 12 srednjih 8 K; 12 velikih 14 K.

Mr. Pharm. Antun Marčelja,
providnik Ijekarne k svetom Cirilu i Metodu u Pazinu.

Svoji k svojim!

Skladište pokućstva
geritsko-solanske

STOLARSKE ZADRUGE
(prije Anton Geraige)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra.
Tvornica sa strojnjim obratom.

Pokućstvo izrađuje se samo u neči izsušenim drvom.

Konkurenčija izključena. Za solidnost
se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjesecnu
odplatu.

Zastupljeno i Trstu, Splitu i Aleksandriji.
Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Oglas.

Podpisani časti se ovime javili gg. poduzetnikom građnje i slavnog običinstvu, da imaju razpolaganje svakovršnog sa-
liza, skalina, bankina, kapnica (grandajli) itd., sve iz najbolje crvenkastog i bijel-
častog mramor-kamena uz slijedeće cene:

I. Saliz u debelini od 8—12 cm učinjen
sa česljem za postavu na mjesto po
m² K 5—.

II. Isto učinjen sa puncem po m² K 4·40.
III. Kapnica (grandajli) za krovove po
metru K 1—.

VI. Skalini i bankini pak po pogodbi
to sve franko na postavu Pazin.

Pobliže informacije koliko pismene tol-
uštine daje podpisani sam.

Lindar, selo Lovrinčić.

Anton Lovrinčić pok. Josipa

Pčelno - voštene svieće

po kilog. K 4·90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garanti-
rano pčelnoga voska.

Ustrane svieće, iz gori imenovanog
voska, ukrašene u reljefu sa zlatom,
voštene crvenim i zlatnim
cvjetnim cvjetnicama itd. kg. po K 8—
Isto ukrašene s odlijevitim cvjetnicama
Taman lagrima, najfiniji
granis 1·20
Svieće za pogrebne po vrlo nizkoj cijeni. —
Gersheimovi stenci (filiji) i slakla za vječnu luč. — Isto tako moći pitomac (solni) i navadni
uz vrlo nizke cijene.

Preporučam se prečestnom svedenstvu, p. n. občinslu najponzitivije,

J. KOPAČ, voštarača u Gorici.

Visokom kr. zem. vladom proglašena. lekovitom vodom rudnicima.

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkaličko-muriatska-litijačka kiselica, vrlo bogata ugljicenom kiselinskom
izvrstno i poput kristala čisto stono piće.

Glosoviti liječnički autoriteti prepisuju oву kiselicu s naj-
boljim uspijelom, kad svih bolesti prevaležu organe i grklja-
na proti ulozima i renumi, kod želudaca, pluća, grlova
i svih drugih katara, proti hemoroidima (zlatno zilo), kod soli
dubrega, mješura, kanaca, žetere, bolesti, zrnatih i nati-
čnih jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prekušao iz-
vrstan i neaudirljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih
ženskih bolesti.

Analizirala ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski
svjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim iz-
ložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“

ZAGREB, Ulica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, ergovinama, mirodiju, restauracijama i gostionama.

Svratiste Balkan - Trst

Piazza della Caserma 2. (Narodni Dom)

Prva graditeljska palata sa 50 mjestima u vrijeme zate.

Restauracija, bečka kuhinja. — Kavarna.

3 časa udaljeno od južnog kolodvora, u blizini centralne pošte.

Električna rasvjeta. Za gostove svratista posebno uređena restauracija u 1. spratu.

Sastajalište stranaca. Fr. DOLNIČAR, svratistar.

Kava postaje
vanredno tečna
pridodate-li joj

**Vydrouv
žitnu kavu!**

5 kg. franko postom 4 K 50 f.
Uzorak na zahtjev besplatno.

„SIJELO“

za zabavu i pouku badava.

Istarska Posuđilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili
više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član
istoga 4½% kamata, cisto bez itakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez pred-
nogodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od
14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja usaglasio
ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati
po podne; u nedjelju i blagdane
osim jula i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna blagajna nalazi se u Via Sissano br. 5, prizemno
levo, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Knjigotiskara

J. Krmpotić i drug.

Via
Sissano-Diana
Via
Sissano-Diana

preporuča se svim p. n. župnim, občinskim i drugim
oblastima i uredima te posuđilnicama, gospodarsko-
trgovačkim i prosvjetnim društvarima, p. n. gg. trgov-
cima i t. d.

za ukrusnu, brzu i solidnu izradbu

stampilja iz gume

uz umjereno cene.

Pošto je ovo pocuzeće jedino hrvatsko u Istri i Primorju,
nadamo se i molimo za sto brojnije cijenjene narucbe.